

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XLII. Vtrum quilibet viator sit minister idoneus Baptismi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

rismo sanguinis magis augetur habenti, & amplior datur non habenti, si impedimentum non adsit, & remissio peccatorum, quamvis non sit plenior, quia uterque baptisimus omnem culpam, & penam tollit, tamen in baptismo sanguinis, efficacior est, & fructuosior, qui secundis maculis non inquinatur, vt Damascenus dicit. Idem docet in hac 3. p. quæst. 87. art. 1. ad 2. Vnde quod dicit effusionem sanguinis sine charitate non habere rationem Baptismi, perinde est, atque effusionem sanguinis, nullo modo procedentem ab imperio charitatis, id est procedentem ab actu vitioso, vt paulo prius ex eodem prenotatum est, nihil prodesset, nec habere vim baptismi. Illa duo loca, quæ indicantur ex 1. & 2. non sunt de re. Quia utrobique agit de actu meritorio, & quidem meritorio de condigno, sub qua ratione certum est prærequiri habitum charitatis, & statum gratiæ, vt dictum est quæst. 3. art. 1. r. & 12. de act. hum. sed nunc non de hoc agitur, siquidem agitur de solo opere operato.

Ad 5. Baptismus aquæ præminet secundum quid baptismo sanguinis, propter impressionem characteris, & habilitatem ad reliqua sacramenta, & propter vniuersalitatem eius coniunctam cum facilitate ad consequendam remissionem peccatorum, & vitam æternam. Sed Baptismus sanguinis, licet non sit sacramentum, quatenus non est signum symbolicum ex institutione significans gratiam, præminet nihilominus simpliciter, & absolute. Quia confert vberiorrem gratiæ cumulum, & inamissibilem coniunctionem cum Deo, per renunciationem, ac dimissionem intrinsecè reuocabilem, & æternam omnium bonorum temporalium, potentium auertere à Deo, & inducere in peccatum. Qui profecto modus accedendi ad Deum, & adherendi Deo est summe arduus, & maximæ perfectionis ex genere suo. Qua de causa dicitur Ioan. 15. 13. *Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* Eadem de causa assimilatur purus homo Christo patienti, per Baptismum quidem aquæ, figuratè solum, & per Baptismum flaminis, seu poenitentiae perfectæ, solum effectiue; per Baptismum verò sanguinis effectiue, atque perfectæ, & consummata operis imitatione intrinsecè coniunctiua cum Deo, vinculo æternum indissolubili. Istam comparisonem exprimit egregiè Augustinus lib. de Eccles. dog. cap. 74. *Baptizatus confitetur fidem suam coram sacerdote, martyr coram persecutore. Ille post confessionem aspergitur aqua, hic sanguine. Ille per impositionem manus Pontificis recipit Spiritum sanctum, hic templum efficitur Spiritus sancti incorruptibile vtiq; ac indissolubile, & æternum, ex natura ipsa operis.* Ob hæc igitur congruum, ac rationale omnino fuit, vt Deus adiungeret martyrio priuilegium remissionis omnium peccatorum, quoad culpam, & totam penam, cum vberiori gratia, quam quæ confertur per baptismum aquæ, aut flaminis, atque ita baptismus sanguinis euaderet utroque eo baptismo absolute, & simpliciter præstantior. Nomen nihilominus baptismi absolute prolutum supponit determinatè pro sacramento, quia hoc est baptismus vniuersaliior, & notior.

QVÆSTIO XLII.

Vtrum quilibet viator sit minister idoneus Baptismi?

Videtur non quilibet esse idoneus, etiam quoad valorem. 1. Quia ad eos omnes, & solos pertinet baptizare, ad quos pertinet docere, & acceptare in corpus Ecclesiæ, atque annuere populo Chri-

stiano. Ablutio enim sacramentalis commissæ est à Christo Domino Matth. vii. 19. simul, ac indiuitum cum Doctrina, seu cum munere docendi, ac proinde eisdem omnibus, & solis vtrique commissæ est, & præterea per baptismum incorporatur quis Ecclesiæ, & annumeratur populo Christiano. Docere autem mysteria fidei, pertinet ad Episcopos, vt docet Dionysius cap. 5. ad 6. Eccles. Hierarch. Nec nisi ad eisdem pertinere potest aggregatio ad corpus Ecclesiæ, & annumeratio inter populum Christianum. Quia hoc est opus solius principis; Atque Episcopi sunt Principes Ecclesiæ, tenentque locum Apostolorum, quibus conuenit illud psalm. 44. 17. *Constitues eos Principes super omnem Terram.* Ergo soli Episcopi baptizare possunt.

2. Qui non potest perficere quod minus est, multo minus perficere potest, quod est maius intra idem genus. Nemo autem inferior Episcopo potest consecrare Ecclesiam, aut altare, aut conficere Chrism, & sic de aliis similibus, quæ sunt inferiora Baptismo. Ergo multo minus potest perficere Baptismum, quicquam inferior Episcopo.

3. Sicut Cœlestium ordinum proprietates officia, & facultates innotescent ex eorum nominibus, vt habetur ex Dionys. cap. 7. de Cœlest. Hierarchia etiam ex nominibus ordinum, seu graduum Ecclesiasticorum innotescent, quid ad vniuscuiusque Ecclesiasticæ personæ officium, & facultatem pertineat. Nomen autem Diaconi, id est ministri solum in eo denotat facultatem inseruiendi ministerialiter sacerdoti, in perficiendis, & administrandis sacramentis, instruendo catechumenos, eosque disponendo ad dignam susceptionem sacramenti & repellendo immundos, ac indignos. Ergo Diaconi non sunt idonei ad baptizandum, & multo minus, qui sunt illis inferiores, sed soli sacerdotes.

4. Laici non possunt perficere sacramentalia, quæ sunt quid incomparabiliter minus, quam sacramentum Baptismi, nec possunt sacramentum Poenitentiae administrare, quod tamen ipsum est minoris virtutis, & efficaciae, quam baptismus, vt infra dicitur. Ergo à fortiori sunt incapaces ad perficiendum sacramentum Baptismi.

5. Potestas baptizandi est coniuncta cum potestate docendi, vt præmissum est in 1. & similiter est coniuncta cum potestate, & autoritate iurisdictionali, vt ibidem præmissum est. Sed mulier est prorsus expers vtriusque eius potestatis, vt pater quoad primum ex 1. ad Corinth. 14. 35. *Turpe est mulieri loqui in Ecclesia,* & quoad vtrumque ex 1. Tim. 2. *Docere mulieri non permitto, nec dominari in virum, sed subditam esse in silentio.* Ergo mulier est prorsus expers potestatis ad baptizandum.

6. Nemo dat, quod non habet, nec potest ministrare, quod est alicuius, qui non est minister eius, nec potest sacramentum perficere, quod plus est, qui non potest suscipere sacramentum quod minus est. Qui autem nondum est baptizatus, non habet characterem, & gratiam baptismalem, nec est minister Ecclesiæ, utpote adhuc existens extra corpus Ecclesiæ, nec est capax suscipiendi alia sacramenta, præter ipsum baptismum. Ergo qui nondum est baptizatus, non potest baptizare. Non ergo omnis viator est minister idoneus baptismi, sed soli Episcopi, vel ad summum etiam Parochi possunt illum perficere, ac ministrare.

Art. 1. Respondetur. Eo modo; quo quis vult finem, oportet, vt velit media necessaria ad consecutionem finis, utque velit absolute hæc media, qui vult absolute finem. Deus autem vult omnibus salutem, & vitam æternam, iuxta illud. 1. Tim. 2. 41. *Vult omnes homines saluos fieri,* atque ita vult, vt omnibus eam reddat consequibilem, & in manu cuiusque relinquat consequi

consequi illam, vel non consequi iuxta illud Eccles. 15. 18. *Ante hominem vita, & mors.* & Ioannis 1. 12. *De- dit eis potestatem filios Dei fieri.* Atqui baptismus est medium maxime necessitatis ad salutem, & vitam æternam, cuiusque necessitas est maior, quam necessitas cuiusvis alterius sacramenti, vt infra dicitur. Eadem igitur ratione, qua Deus eligit pro materia huius sacramenti rem maximæ obuiam, & quæ vbilibet facilius reperitur, quam materia cuiuslibet alterius sacramenti, oportuit etiam, vt vellet, voluitque de facto ministrum, pro casu necessitatis, idoneum ad perficiendum, & ad ministrandum valde hoc sacramentum, esse facile obuium magis, quam ministrum alicuius alterius sacramenti; quapropter, quilibet viator, seu vir, seu femina, seu baptizatus, potest valde perficere, & ministrare hoc sacramentum. Ita definit Florentinum in decreto Eugenij, vbi sic habetur. *In casu autem necessitatis non sacerdos tantum, aut Diaconus, sed etiam laicus, & mulier, paganus, ac hæreticus valde baptizare potest, modo formam Ecclesie seruet, & facere intendat, quod facit Ecclesia.* De qua postrema particula, deque exclusionem eorum, qui non sunt viatores dictum iam supra est in communi quaestione 12. 13.

Art. 2. Verum ita prouidit Deus per suam misericordiam necessitati, ac indigentia mortalium, constituta ea latitudine ministrorum huius sacramenti, vt tamen prouiderit etiam simul per iustam, & æquissimam prouidentiam suam decenti administrationi tanti mysterij. Quapropter licet minister necessitatis, seu minister pro casu necessitatis sufficiens ad baptizandum, & valde, & licite sit quilibet promiscue viator; minister tamen necessitatis, seu qui seclusa necessitate graui potest solemniter baptizare & licite, & valde, tanquam minister ordinarius, est solus Parochus, vel alius sacerdos ex eius commissione. Quod colligitur ex Florentino ibidem. Præmittit enim immediate ante verba præindicata: *Minister huius sacramenti (Baptismi) ordinarius est sacerdos, cui ex officio (nempe Pastoralis, seu Parochialis) competit baptizare, & Gelasius 1. in epist. ad Episc. per Lucaniam cap. 9. vt habetur in Decret. 93. dist. Diaconos propriam constitutus obseruare mensuram.* Et infra; *Abque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, nisi prædictis ordinibus fortasse longius constitutis necessitas extrema compellat.*

Art. 3. De solo porro Parocho dicitur, quod sit minister ordinarius huius sacramenti, seu vt loquitur Florentinum, cui ex officio competit baptizare, non quod Episcopis ad ipsum non liceat, sed quia in Republica bene ordinata, quæ pertinet ad infimum populum, adscribuntur iure ordinatio minoribus eius ministris in magistratu constitutis, reseruata summis Principibus administratione eorum, quæ pertinent ad maiores Ciuitatis iuxta illud Exod. 18. *Quidquid maius fuerit, referant ad te, & ipsi tantummodo minora indicent.* Episcopi autem sunt summi Ecclesie Principes, minores verò sunt Parochi; atque per baptismum solus obtinetur infimus gradus in populo Christiano. Ergo solis Parochis competit potestas, & iurisdic-tio ordinaria admittendi quempiam ad Ecclesiam, nec alius præstare id licite potest, nisi vel Episcopus dignetur exercere hoc ministerium per seipsum immediate, vel alius sacerdos de eorum consensu ipsis substituat, vel casus vrgentis necessitatis aliud postulet. Immo in casu etiam necessitatis, id est periculi grauis, vt quis moriatur sine baptismo, neve eodem diutius dilato frandetur magna aliqua spiritali vtilitate, consulendum est, quantum fieri potest, decentia tanti sacramenti. Quapropter etiam pro eo casu hic ordo seruari debet, vt Parochus præferatur simplici sacerdoti, hic aliis Clericis, & inter istos,

superiori inferiori: Clericus Laico: baptizatus, non baptizato: non præcisus, præciso per censuram: fidelis infideli, atque inter istos respectiue, vir femina, neque hic ordo prætermitti potest absque peccato. Ratio porro validitatis huius sacramenti, tamen illicite ministretur extra casum necessitatis à ministro solius necessitatis, vel inuerso ordine ministrorum in casu necessitatis reddetur commodius infra quaestione 50.

Ad 1. Formula verborum, quibus Christus Dominus commisit officium docendi, & baptizandi, est eadem, & indiuisa, sed sumitur discrimen, & ratio diuersæ intelligentiæ ex parte materiæ, quatenus in opere baptizandi, nihil confert sapientia baptizantis, aut sufficientia aliqua peculiaris, sicut confert in opere docendi consummata sapientia docentis. Quæ decantata dicunt Apostoli Actuum 6. 2. *non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis.* & Apostolus 1. ad Corinth. 1. & 17. *Non misit me Christus, inquit, baptizare, sed euangelizare.* Hac igitur ratione pertinet ad Episcopos principaliter officium illuminandi totaliter, atque docendi per doctrinam consummatam, atque pastoribus inferioribus attribuitur ordinaria facultas baptizandi. Quibus videlicet competit iurisdic-tio inferior, vt dictum est, necnon facultas docendi, quæ omnibus vniuersaliter nota esse oportet sub initium vitæ Christianæ.

Ad 2. Licet sacramentum Baptismi sit primum omnium ordine necessitatis, ordine tamen perfectionis est posterius reliquis sacramentis præter Matrimonium, vt dictum est quaest. 35. Vnde hæc alia sacramenta postulant ministros digniores. Quod ad sacramentalia attinet, quæ tanguntur in argumento, obseruandum est, in illis interuenire vniuersalitatem, tum ex parte precum, & orationum, quæ funduntur, & applicantur, tum ex parte vsus rerum, quæ consecrantur. Hæc autem vniuersalitas in effectu, postulat similem vniuersalitatem in principio, quoad auctoritatem, & potestatem, quæ est propria Episcopi. At Baptismus confertur vni ab vno. Vnde non tenet paritas, vel dicatur argumentum esse de genere ad genus, quatenus non comparatur vsus Ecclesie consecrata, & similia, cum vsu Baptismi, sed comparatur consecratio Ecclesie, quæ præcedit vsu eius, cum actione perficiendi Baptismum, quæ non distinguitur ab vsu eius. Vnde est manifestius non tenere paritatem.

Ad 3. Illa ratio probat, Diaconos non posse baptizare solemniter; vt dictum iam est. Sed non probat, non posse baptizare in casu necessitatis, & absque solemnitate. Quia nomen vnicuique imponitur ex ministerio, quo fungitur per se, & non ex eo quod facere potest per accedens pro aliquo casu.

Ad 4. Baptismus est magis necessarius, non solum quam sacramentalia, quod per se patet, sed etiam, quam sacramentum Pœnitentiæ. Quia pueri non indigent sacramento Pœnitentiæ, & adulti possunt supplere ipsum, quoad totum eius effectum, per contritionem. Baptismus autem est necessarius, & paruulis, & adultis, & quoad effectum remissionis totius pœnæ, non potest suppleri per contritionem, aut per aliquod aliud medium præter martyrium. Quapropter oportuit ministrum baptismi esse magis obuium, quam ministrum, vel sacramentalium, vel etiam Pœnitentiæ.

Ad 5. Esto non permittatur mulieri docere publice in Ecclesia, permittitur tamen instructio, & monitio priuata. Ergo similiter permittitur eidem, vt baptizet priuatim in casu necessitatis, esto baptizare nunquam possit solemniter. Similiter non potest exercere actum publicum, & solemnem acceptandi aliquem in corpus Ecclesie, potest tamen acceptare pure ministrum,

rialiter absque solemnitate; quia in re ea non operatur virtute propria, sed virtute Christi, qui quoad hoc non alligauit suam potestatem vsui illius determinatæ personæ, sed voluit indiscriminatim vti quauis persona cuiusvis status, & sexus, tanquam instrumento suo, vt determinat Urbanus Papa scribens, ad Vitalem, & habetur in Decr. 30. q. 30.

Ad 6. Baptizans non dat, quod habet, nec operatur tanquam causa principalis, sed quod habet Christus, & tanquam minister, seu instrumentum eius, qui potest vti quibus voluerit, ad quodcunque voluerit. Nempè Baptizans, vt dicit Nicolaus Papa can. *quodam Iudeo* de consec. d. 4. *non est illorum*, nempè baptizantium, sed eius, nempè Christi. Deinde, licet qui non est baptizatus non possit esse minister Ecclesiæ, tanquam pars eius, aut quasi domesticus existens, potest tamen esse minister eius, tanquam gerens intentionem ipsius, & adhibens formam eiusdem, ideoque potest esse minister Christi, qui potest vti quibuslibet promiscuè, vt instrumentis suis, & vult vti quoad hoc opus; denique non est tam necessarium, vt qui non est baptizatus suscipiat alia sacramenta, quam vt baptizetur, qui non est baptizatus, & vult baptizari, atqui Deus dat vniuersaliorem facultatem, pro iis, quæ sunt magis necessaria, vt supra dictum est. Nihil igitur obstat, quominus non baptizatus, baptizare validè possit. Idem dicitur de hæretico etiam, & de excommunicato, siue tolerato; siue non tolerato.

QVÆSTIO XLIII.

Vtrum plures simul possint vni, & eidem conferre validè Baptismum?

Videntur non posse. 1. Quia non possunt dari plures causæ adæquatæ respectu eiusdem effectus, vt dictum est supra, quæst. 23. Sed quilibet baptizans est causa adæquata Baptismi. Ergo non possunt plures simul eundem baptizare.

2. Istud sacramentum non potest iterari, vt dicitur quæst. 45. Iteraretur autem si plures eundem baptizarent, certè esset saltem moraliter impossibile, vt non iteraretur. Quia est saltem moraliter impossibile, vt duo absoluant pro eodem instanti metaphysico formam, & actionem ablutiuam, qui verò postèrius absolueret, iteraret Baptismum, siquidem prior illum perficeret adæquatè. Ergo si plures eundem baptizare possent, sequeretur morali saltem necessitate, vt id fieret, quod fieri minimè potest.

3. Sacramentum cuius nullus est effectus, est nullum, vt dictum est supra quæst. 30. Nullus autem esset effectus Baptismi, quatenus collati ab aliis præter vnum aliquem. Quia vno validè baptizante, confertur baptizato omnis effectus conferibilis absolute per istud sacramentum. Ergo vno aliquo validè illud perficiente nullus alius posset inducere aliquem effectum huius sacramenti, ac proinde nec baptizare.

Sed contra est, quia duo possunt præstare quidquid præstare potest vterlibet eorum se solo; siquidem neutrius sufficientia, & virtus tollitur, aut minuitur accessione alterius. Nempè fieri nullatenus potest, vt aliquid tollatur, aut minuatur sola additione eiusdem generis, vt ne desit sufficientia ad aliquid, præcisè quia adest multiplex ad idem sufficientia. Ergo fieri non potest, vt vnus sufficiat, & plures non sufficiant ad perficiendum Baptismum.

2. Vnus potest simul baptizare plures. Ergo multo
R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

magis possunt plures baptizare vnum. Patet consequentia, quia difficilius est, vt vnum agens sufficiat ad plura, & agat in plura simul, quam quod plura agentia sufficiant ad vnum, & agant in vnum simul.

Alia sacramenta possunt perfici à duobus sibi inuicem cooperantibus, vt patet in matrimonio præsertim, & in sacramento Pœnitentiæ. Ergo istud sacramentum potest similiter perfici, saltem à duobus, sibi inuicem cooperantibus, exempli gratia ipso baptizato se ablutente, ideoque exhibente materiam, & alio proferente formam; sicut materiam sacramenti Pœnitentiæ, ipse pœnitens adhibet totam, & sacerdos solum deinde superaddit formam.

4. Quia sacramentum Baptismi est maximè necessarium, concessum est à Deo, vt quilibet istud ministrare possit in casu necessitatis. Ergo eadem ratione credendum est, concessum esse, vt duo possint idem sacramentum perficere in casu necessitatis; exempli gratia, si adsint moribundo nondum baptizato, duo quorum alter esset mutus, & alter carens manibus, & brachiis, ac proinde, alter solum posset proferre verba, & alter solum posset lauare, & adhibere materiam.

Art. 1. Respondetur. Tripliciter contingere potest, vt plures vnum, eundemque simultaneè baptizent; Primò vnoquoque seorsim, & singulariter proferente totam formam, atque ablutente, & concipiente intentionem absolutam baptizandi independentè ab aliis. Secundò vnoquoque tantum partialiter concurrente, nempè vno proferente verba, & alio ablutente, vel vtroque proferente partialiter verba, aut partialiter ablutente, vel vnoquoque concipiente intentionem baptizandi dependentè ab alio, nempè si alius baptizet; si minus non baptizandi. Tertiò concurrentibus pluribus per modum vnius; itavt vnus quilibet, vel vnus aliquis, nomine, & suo, & cæterorum dicat *Nos te baptizamus*; & similiter, vel immergant, vel aspergant simultaneè, sicut quando plures simultaneè trahunt, aut tenent idem corpus, vel alterutrum horum tantum exhibentibus omnibus per modum vnius, & reliquum exhibente vnoquoque seorsim, ac singulariter.

Art. 2. Certum est vnoquoque ex pluribus seorsim, & singulariter proferente formam, atque ablutente cum intentione baptizandi independentè à quolibet alio, non obstat valori Baptismi, concursum cæterorum, idem exsequentium eodem modo. Quia in hoc casu, respectu vniuscuiusque concursus cæterorum, se habet per accidens, & vnusquisque exhibet quidquid est necessarium ad valorem sacramenti, & supponitur ex parte baptizandi, nullum esse impedimentum annullatiuum respectu omnium baptizantium. Ergo fieri non potest, vt in hoc casu non perficiatur verum, & validum sacramentum. Si enim omnes, vel aliqui duo simul absoluant totam operationem pro instanti omnino, ac metaphysicè eodem, licet futurum sit sacramentum materialiter multiplex, erit nihilominus formaliter vnum. Nempè existente materia multiplici, & forme sensibili verborum, pariter multiplici, forma nihilominus characteris, & gratia, inducenda interius à Christo, foret vna. Si autem vnus aliquis totam operationem absolueret, priusquam cæteri, ipse solus perficeret sacramentum quoad essentiam, vt patet, & operationes reliquorum consequenter, pertinerent ad constitutionem eius moraliter tantum, seu integraliter, vti distinctius, & fusius exponetur infra in re simili quæstione 68. Quapropter in hoc casu dari validum Baptismum consentiunt indubitanter Theologi cum D. Thoma, quæstione 67. art. 7.

Art. 3. Certum rursus est ex communi consensu Theologorum cum D. Thom. ibidem, Baptismum euadere nullum pluribus eundem baptizantibus partialiter,
H h liter,